

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

KNAW Onderwijsprijs Juryrapport 2016

Profiel Cultuur & Maatschappij

Voor het profiel Cultuur & Maatschappij zijn 89 werkstukken ingezonden. Dit aantal werd via een gedegen voorselectie gereduceerd tot tien kansrijke werkstukken. De jury voor de werkstukken van het profiel Cultuur & Maatschappij bestond uit:

- Prof. mr. Janneke Gerards (juryvoorzitter), hoogleraar fundamentele rechten, Universiteit Utrecht.
- Dr. Raf De Bont, universitair docent wetenschapsgeschiedenis, Universiteit Maastricht.
- Prof. dr. Irene de Jong, hoogleraar Oudgriekse taal- en letterkunde, Universiteit van Amsterdam.
- Gijs Scholten van Aschat, acteur, Toneelgroep Amsterdam.

De jury is onder de indruk van het niveau van de inzendingen van dit jaar en heeft met veel plezier de tien werkstukken voor dit profiel beoordeeld. De gedrevenheid en het enthousiasme van de leerlingen zijn duidelijk terug te vinden in de werkstukken. De veelzijdigheid van onderzoeksthema's is groot.

De drie winnende werkstukken kenmerken zich door de originele onderwerpen en een uitstekende academische benadering. De winnende werkstukken vielen verder op door hun zelfstandige aanpak, heldere formulering en focus. Ook de begeleiding van de docenten was van hoge kwaliteit.

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

**De eerste prijs van de KNAW Onderwijsprijs
profiel Cultuur & Maatschappij wordt toegekend aan:**

Titel: Srebrenica, de verraden stad
Auteurs: Kasper Raphael en Sweder Steensma
Docent: Maurice Kramer, geschiedenis
School: Gymnasium Haganum, Den Haag

SAMENVATTING INHOUD

Het werkstuk gaat over de genocide in Srebrenica. Kasper Raphael en Sweder Steensma onderzochten welke adviezen er mogelijk zijn aan beleidsmakers van de Nederlandse ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie en de verschillende Nederlandse krijgsmachtdelen op basis van gemaakte fouten en de gebeurtenissen in Srebrenica, om een herhaling van een dergelijk debacle in de toekomst te voorkomen. Door onderzoek hebben de auteurs een politiek en een militair advies geformuleerd. De belangrijkste boodschappen in deze adviezen zijn: betere communicatie tussen betrokken instanties en transparantie over de verdeling van de taken in de commandostructuur.

MOTIVATIE JURY

Dit uitzonderlijk intellectuele werkstuk heeft het niveau van een masterscriptie. De durf en het enthousiasme spatten er vanaf. Het project is uiterst ambitieus. Het werkstuk betreft een relevant, opzienbarend en belangrijk onderwerp, waar weliswaar al veel over geschreven is, maar waar de schrijvers van dit werkstuk een andere invalshoek kiezen.

Het werkstuk is uitstekend gestructureerd en goed geschreven; over de aanpak is gedicideerd nagedacht. De auteurs hebben vele bronnen geraadpleegd, zij hebben het proces van Mladic voor het Joegoslaviëtribunaal bijgewoond en ze hebben zelfs interviews gehouden met kopstukken in het Srebrenicadrama. Ook hebben Kasper Raphael en Sweder Steensma juridisch onderzoek uitgevoerd, wat nogal zeldzaam is voor scholieren. Dat hebben ze bovendien bijzonder professioneel gedaan. Interessant is ook dat er uit het onderzoek beleidsmatige adviezen komen om herhaling van een drama als dat in Srebrenica te voorkomen.

De betrokken docent heeft op subtiële wijze inhoudelijke input gegeven, maar heeft ook veel vrijheid gelaten aan de scholieren om hun eigen weg te vinden. Kortom, de jury was buitengewoon onder de indruk van dit werkstuk en heeft unaniem besloten om het de eerste prijs toe te kennen.

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

**De tweede prijs van de KNAW Onderwijsprijs
profiel Cultuur & Maatschappij wordt toegekend aan:**

Titel: Think out of the box
Vooroordelen en sociale categorisatie
Auteurs: Nilam Chotkan en Manon Michelotti
Docent: Maarten Sira, maatschappijwetenschappen
School: Emmauscollege, Rotterdam

SAMENVATTING INHOUD

Het werkstuk gaat over vooroordelen gebaseerd op sociale categorisatie, hokjesdenken dus eigenlijk. Nilam Chotkan en Manon Michelotti bekeken hoe die vooroordelen kunnen leiden tot discriminatie, maar ook hoe dat kan worden tegengegaan. De auteurs richtten zich op de vraag hoe de vooroordelen van jongeren tussen de 15 en 18 jaar jegens de etnische minderheden in Nederland positief kunnen worden beïnvloed. Zij konden uit de resultaten van het empirisch onderzoek onder hun klas- en schoolgenoten afleiden dat positief denken in hokjes en klassieke conditionering het meest effectief zijn om positieve informatie te koppelen aan etnische minderheden. Uiteindelijk kan dat zorgen voor vermindering van vooroordelen en daarmee allicht tot minder discriminatie.

MOTIVATIE JURY

Het betreft een sympathiek onderzoek naar een maatschappelijk bijzonder relevant onderwerp. De schrijvers hebben goed bronnenonderzoek gedaan en de literatuurlijst is indrukwekkend. Het onderwerp en de aanpak hebben de auteurs al in de inleiding sterk neergezet. De opzet van het onderzoek is creatief, slim en origineel en sluit goed aan bij wat eerder is gedaan. Nilam Chotkan en Manon Michelotti hebben zich enorm vastgebeten in hun werk en ze hebben op een inhoudelijke manier veel initiatief genomen. Hun onderzoek is gedegen uitgevoerd en er zijn conclusies getrokken met gerichte oplossingen. De begeleidende docent heeft geholpen met de onderzoekopstelling, maar heeft daarna de scholieren ook hun eigen gang laten gaan, om uiteindelijk weer kritisch terug te koppelen over het resultaat.

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

**De derde prijs van de KNAW Onderwijsprijs
profiel Cultuur & Maatschappij wordt toegekend aan:**

Titel: Van Kenau tot kenau
De literaire verbeelding van Kenau vanaf de zestiende tot en met de eenentwintigste eeuw
Auteur: Dasja Zonneveldt
Docent: Gerhard Oosten, geschiedenis
School: Baudartius College, Zutphen

SAMENVATTING INHOUD

Dit werkstuk gaat over het veranderende beeld van de Kenau vanaf de zestiende eeuw. Kenau is een historische figuur. Waar haar naam aanvankelijk als metafoor werd gebruikt voor een krachtige, dappere vrouw, vinden we het tegenwoordig nogal beledigend om iemand een 'kenau' te noemen. Tegen die achtergrond onderzocht Dasja Zonneveldt hoe het beeld van Kenau tot kenau tot stand is gekomen en hoe die veranderd is door de eeuwen heen. Per eeuw beschrijft de auteur de politieke en maatschappelijke betekenis van het verhaal van de Kenau in literatuur en poëzie. Door het bestuderen van talrijke bronnen is de Dasja Zonneveldt er achter gekomen dat schrijvers en schrijfsters vooral hun politieke of sociale opvattingen wilden uitdragen met Kenau's.

MOTIVATIE JURY

De onderwerpkeuze is een persoonlijke, wat dit werkstuk charmant maakt. Het is geschreven in een prettige, naïef onderzoekende stijl. Het mooie van dit epische werkstuk is dat de auteur niet per se op zoek gaat naar de waarheid. Zij voert de lezers mee in een boeiend verhaal. Het is knap en gewaagd hoe Dasja Zonneveldt een enorme tijdspanne betreft in het onderzoek en het is voor een jong iemand bijzonder dat zij zich voortdurend bewust is geweest van de verbondenheid tussen context en representatie. De auteur is vrijwel zelfstandig in de vele bronnen gedoken, met aanmoediging en stimulering door de begeleidend docent.